

Ese de trei ori in septemana: Mercuri-8, Vineri-a si Duminică-a, candu o cōla intr-ēga, cōndu numai diumetate, adeca dupa momentulu impregiariloru.

Prețula de prenumerațiune:
 pentru Austria:
 pe anu intregu 8 fl. v. a.
 „ diumetate de anu 4 „ „ „
 „ patrariu 2 „ „ „
 pentru Romania si struinetate:
 pe anu intregu 16 fl. v. a.
 „ diumetate de anu 8 „ „ „
 „ patrariu 4 „ „ „

ALBINA.

Prenumeratiunile se facu la toti dd. corespundinti a-i nostri, si d'adrepțulu la Redactiune: **Josefstadt, Länggasse Nr. 43**, unde suntu a se adresă si corespundintiele, ce pri-ves Redactiune, administratiunea s'eu speditur'a cate vor fi nefrancate, nu se vor primi, era cele anonime nu se vor publica.

Pentru *anuncie* si alte comunicatiuni de interesu privatu — se raspunde cate 7 cr. de linie repetirile se facu cu pretu scadutu. Pretiulu timbrului cate 30 cr. pentru una data, se antecipa.

Viena 26 opt./7 nov. 1867.

Diet'a ungrésca finì ieri debaterile a supra cestiunei daca e ca ministeriulu se dee votu de neincredere pentru procedur'a fatia cu cottulu Hevesiu. La votare, ministeriulu reesi a capetă votu de incredere, unu resultatu despre care altminte nimene se indoiă. A produce si dint'i'a de ieri si cea de alalta-ieri, ar insemnă a insiră pre nisce oratori pro si contra, cari nu faceau de catu a repeti, sub diferite forme, motivele dejă cunoscute, — intielegendu aci si cuventatea lui Deák de ieri. Trebuindu a face o judecata propria despre natur'a acestoru debateri din punctulu nostru de vedere, in asta privintia dămu cuventulu unui on. corespundinte alu nostru:

Pesta in 6 noem. n.

(u) Suntem la a siés'a siedintia dietale, de candu se cërta in casa de diosu fratii magiari „de lana caprina“, si dēca nu li s'ar fi uritu ascultatoriloru, oratorii partiteloru ar mai urmăo totu asiē inca dōra vr'o tiēse siedintie.

Intr-ēga cestiunea cea atatu de multu venturata e fōrte simpla: dēca adeca ministeriulu pe temeiulu respunsabilitatei sale, amesuratu legiloru, a avutu dreptulu d'a constringe pe municipalitatea renitente a comitatulu Heves la implinirea unei ordinatiuni ministeriale, ce tindea a casă conclusulu orasiului Agria, prin care s'a decretatu votu de *incredere* lui Kossuth — intr'o cauza, pe care ministeriulu o tiēne vatematoriā de Maiestate?

Parti'a ministeriala, maioritatea casei, dice cā ministeriulu a avutu acestu dreptu, ba a avutu chiaru detorint'a d'a apucă acea mesura, si — amesuratu acestei pretensiuni splica legile constatōrie si usulu legalu de pana aci; stang'a dice cā ministeriulu n'a avutu atare dreptu si cā mesur'a regimulu invōlve de a dreptulu unu absolutismu, o volnicia din parte-i, si — amesuratu acestei pretensiuni splica legile si usulu legalu de pana aci. Nota bene! Lege chiară si precisa nu esiste in acēsta privintia; ēra usulu legalu corifeii stangei l'afirma intr'unu felu, a-i dreptei, anume Deák, intr'altu.

Destulu cā stang'a si-a alesu pare-mi-se o intrebare si ocaziune fōrte dubia pentru a atacă pe Ministeriulu; catra acēst'a ea voiesce a-i dă unu votu de neincredere, dar — nu voiesce a-lu trant'i si a-lu inlocuī cu altulu mai bunu.

Deputatii nostri si si ai serbiloru, la tōta cērta acēst'a stetera marturi nepasatori, nevrendu a se face unelte ōrbe nici dreptei, nice stangei; intielegendu aci firese pe deputatii nostri cei nōdependēti si neingagiati oblu nici intr'o par-

te; nu incupe inse indoiēla, cā acei domni, cari au aflatu de bine a se contopī cu parti'a dominitoria, si-vor face detorint'a ingagiamentulu si acum, casl alta data, si vor votă cu regimulu, adeca: *Vor dă votu de incredere regimulu.* (Cāci de acēst'a este acum verb'a in esintia.)
 Dupa ce cas'a ablegatiloru va fi trecutu adi-mane peste acēsta cestiune incidentală, ea se va abate la propunerile ministeriulu asupr'a operatelor deputatiunei ce a funtiunatu in Viena in caus'a cuotei si detorielor de statu, precum si a tractatulu intrenatiunale cu Austria, s'eu mai bine dicendu, cu — „Cislaitania.“

Intr'aceea deputatii nostri si — dēca sum bine informatu — si a-i serbiloru, se ocupa de discussiuni asupr'a cestiunei ierarciei bisericiei dreptmarturisitorie din Ungaria si Ardēlu, a-nume de cestiunea: *Cum ar fi se se recunōsca, asecure si realizeze autonomi'a si egalitatea confesiunei nōstre, si — cum ar fi se se reguleze coordinarea celoru dōue metropolie natiunale din Sibiu adeca si din Carlovetti?* — Conferintiele sunt de caracteru confidentiunale; cu tōte, precum audu, la ele mai sunt invitati afara de deputatii ortodosi, inca cei patru funtiunari mai inalti de acēsta-si confesiune, adeca ilustratiile loru: *Alduleanu, Serbu, Simeone si Marcu Popovicu.* — La tempulu seu credu cā vom debate acēsta tema momentōsa si capitale si in colōnele Albinei; pana atunci ajunge a sei, cā barbatii increderei poporulu se ocupa de ea cu seriositate. —

De caus'a natiunalițatiloru — in partea decideria nime nu-si mai aduce a minte. Dlu conte Andrassy se asepta pe mane aicia, pe poimane insusi Monarculu. Suntem curiosi se vedemu, ce fetie ni vor aduce de la Paris? — pentru cā seirile ce si le sioptescu unii conducatori magiari, sēmēna a — utopie, si — se pare cā stapanii nostri si-facu nisce ilusiuni colosale. — Mai detaiatu — alta data. —

Se ne desbracāmu de servilismu. Se ne sprigimim cu speșele nōstre literatur'a contraria natiunalițatei nōstre.

Langa Temisiu in 2 neomvre n. 1867.

(i) Dle Redactoru! Poimane se incepu adunarile generale lunare pentru municipalitatea comitatulu Carasiu, si fiindu cā eu nu am norociro a fi membru alu reprezentatiei, iertati-mi a me servi de colōnele pretiuitei Albine pentru a trage atentiunea numerosiloru si zelosiloru romani din acea reprezentantia asupr'a unui abusu uritu, care este la ordinea dilei in acestu comitatu, si merita — dupa pareerea mea — infruntare si stīrpire eclatante.

A aflatu cu cale Il. Sa dlu supremu comite Fauru, pe temeiulu unui citatu decretu alu ministeriulu ung. do interne, sub nrulu seu presidialu 828 a. c. a „recomendā“, care

spresiune in fapta ata'a va se dica catu a — *ordinā*, comunelor romane, ca *pe sēm'a notariiloru* se aboneze din cuti'a satulu fōi'a magiara oficiala, adeca „Buda-Pesti Közlöny“, din motivulu, pentru ca notariulu se splice comunelor cele ce cuprinde acestu organu si atinge pre comune.

Deși acēsta dispușetiune e — dupa priceperea mea — o abnormitate si anomalia, si e basata pe unu sopusitu cu totulu falsu, parte pentru cā cei mai pucini notari sunt in stare a splică comunelor cele cuprinse intr'o fōia magiara, dar mai vertosu pentru cā comunele si satenii, nu stau nici intr'o referintia dirēpta cu regimulu si nu au a primī nice o inșciintare s'eu publicatiune din si prin fōi'a ofic. centrale a regimulu; in fine pentru cā e unu ce deplinu absurdu, cā intr'unu statu constituționalu si civilisatu so se publice ceva obligatoriu s'eu interesatoriu pentru comune si poporatiunea comunelor — *prin o fōia si intr'o limba pe care locuitorii n'o pricepu defelu:* totusi acēsta retacire ar mai trece, am mai sei-o scusa — celu pucinu deocamdata pana ni vom chiarificā referintiele; dar — ce se dicemu, candu domnii notari magiari s'eu magiaroni de prin comunele nōstre, folosindu-se de acēsta retacire, acestu inconveniente din partea mai mariloru, se punu si — totu din acelu motivu si cu acele-si cuvinte mai facu pre bieteles comune romane se li aboneze si organulu semi-oficiale alu Ministeriulu, adeca pe „Magyar Ország“ contrariulu nostru natiunale celu mai cumplitu!

Dau cu socotēla cumea notarii straini prin abonarea la „Magyarország“ vreu a-si castigā merite, a se recomandā regimulu si partitei lui — pre cōnta si cheltuiēl'a sermaneloru comune romanesce; ce nu este neci dreptu, neci loialu, ba neci — onestu.

Acea fōia, cea mai scumpa si mai servila fōia magiara — sermanele nōstre comune cu sudōrea loru se contribue a o sustienē si latī, pre candu domnii magiari si magiaroni — unde numai potu, li facu cu nepotintia abonarea foiloru romane celor'a atatu de efitne si necesarie.

In acēsta privintia facu *Apelu solenu* catra rēpresentantia comitatulu romanu Carasiu, si credu cā este detorint'a fiacarui membru cu anima si sufletu, a scuti pre comunele romane de astfelu de mancare si storsure nedrepte. Se pronuncie adunarea generale a Carasiulu, cā — ori-unde notarii vor fi amagitu vr'o comuna a abonā pe „Magy. Ország“, pretiulu prenumerațiunei se se detraga din lēf'a loru. Éra dlu supremu comite — fiindu cā e romanu si vrē binele poporulu romanu, spuna comuneloru print'unu cerculariu *romanesce* scrisu, cumea *nu* sunt obligate a abonā nici la o fōia, cu ata'a mai vertosu nu la cutare fōia pe care nu o pricepu, ēra anume nu — la „Magyar Ország.“

Pesta 4 nov. 1867.

(bn) (Constituērea societati de lectura „Petru Majoru.“) Dorint'a tenerimeii romane de la universitatea din Pesta pentru constituērea in aptivitate a societati de lectura s'a apropiatu de realizare. Tenerimea romana de la universitatea de aici inca nainte cu vr'o cati-va ani s'a obositu cu zelu si enērgia pentru infintiarea si organizarea susnumitei societati, elaborandu-si si statutele sale cuviincoșe prin o comisiune emisa in caus'a acēst'a, pre cari statute apoi n'a intardiatu a le inaintā la locurile mai nalte spre aprobare; inșe dorere, de atunci trecu intr'egri doi ani, si bieteles statute atatu de nevinovate — si acum jacu „ad acta“ pre langa tōte cā tenerimea a intetitū caus'a mai de multe ori la locurile competinti, inșe fora de resultatu imbucuratoriū.

Pre langa tōte așteea, tenerimea nu si-a perditu sperantia in realizarea acelei ideii salutarie si pretinșe de spiritulu timpulu, nu cu atatu mai vertosu, de ōra-ce acum restituita fiindu constituērea tierii, insusi ministrulu de cultu si invetiamentu Eötvös, a apucatu iniciativ'a pentru infintiarea reuniuniloru, a caror'a scopu maretu e: latirea culturai si buneii cresceri intre poporu spre binele si inffiorarea patriei intregē; si asiē veri-ce progresu manifestatu pre terenulu acēst'a, pōte fi numai cu bucuria salutatu chiaru si din partea naltulu ministeriu, si asiē sperāmu cā si statutele tenerimeii de la universitate, vor fi catu de curundu aprobate.

Dreptaceea tenerimea rom. coadunandu-se si in anulu acēst'a intr'unu numeru imbucuratoriū, numai-de-catu proieptā emitera unei comisiuni insarcinande cu asternerea de nou a statuteloru la ministeriulu de cultu spre aprobare, ce acceptandu-se, comisiunea spre acestu scopu emisa se presentā la secretariulu de statu Ioanovicu, si predandu-i statutele in originalu romanesce, si in copia magiaresce descise, b'a rogatu in numele intregēi tenerimeii, ca se binevoiesca a esoperā aprobarea acelor'a la ministeriu, la ce raspunșe cu afabilitate, așcurandu tenerimea de unu resultatu imbucuratoriū, care si primī acēsta gratiōsa dechiarare cu cea mai profunda multumire.

Dar si pana in va sosī intarirea statuteloru societati a careia scopu e curatu literariu — precum se va potē vedē si din statute la timpulu seu — tenerimea a aflatu de bine si cu scopu a se constitui, si a suscepē firulu aptivitati catu mai timpuriu. Spre acestu scopu convenindu intr'unu numeru frumosu, si-a alesu de presiedinte „ad hoc“ pre Simionasiu jur. abs. si de notariu pre S. Botizanu jur. in an. III, cu care ocaziune debatendu-se mai multe objete, s'a purcesu la alegerea oficialiloru prin votare secreta, a careia resultatu e urmatoriu: presiedinte intru intielosulu statuteloru e profesorulu de la universitate de limb'a si literatur'a romana, de care in presinte avemu

FOISIÓRA.

O privire fugitiva preste literatur'a romana, si lips'a unei istorie critice a literaturēi romane.

(Discursu roștitu de Iustinu Popfiu profes. archigimn. si vice-rectoru semin. in Oradea-mare la adunarea generala a Asociatiunii transilvane, tenuta la Clusiu in 14/26 — 16/28 aug. a. c.

(Incheiare.)

Si ce ar potē fi ōre mai interesante pentru noi, de catu a face cunoscintia si a veni in coatingere cu acei barbati, cari au asudatu si asuda cu abdicere eroica intru cultivarea literaturēi si polirea limbēi natiunali; cari sub decurșulu atatoru vēcūri au adunatu pētra pe pētra, cugetu pe ougetu, pana ce s'a redicatu maretulu altariu, la care sacrifica astadi Bolintineni si Cipari!

Si ce ar potē fi mai folositoriu pentru noi?

E proprietatea fiacarui geniu mare, cā nu numai revērsa lumina, ci totu odata arunca schintea de focu sacru in animele altor'a, care le aprinde apoi spre fapte maretie. — Cine nu a sentitu naltandu-se superbu pieptulu seu la cetirea s'eu intonarea divinulu resunetu. —

„Descrēpta-te romane din somnulu celu de mōrte!“

Care romanu remane nemiscatu lacetirea tanguirii *necrologistulu* anonimu alu lui *Stefanu celu mare* pentru apunerea datieloru si a moravuriloru strabune?! Si anim'a carui romanu nu se aprinde in flacari, cetindu memorabilulu discursu alu marelui Barnutiū din *campulu libertati*?! Facundu-ne noi dar cunoscuti cu cugetele, sentiemintele si spiretulu unoru barbati ca acestia, cari si sierfescu talentulu intru luminarea gintii, s'ar sterni si nutri in noi consciintia natiunale, ne-am indemnā a ne iubī limb'a, care pōte se arete asemene producturi, si ne-omu insufletī la asemene

sacrificie generōse pentru radicarea natiunii. Éra despre alta parte am invetiā din scrierile loru, cum trēba se inavutimu si se aplicāmu limb'a la totu obiectulu, si la tōta form'a estetica; — am invetiā, a vorbi si a scriē coresu si frumosu romanesce! Fiindu aceste asiē, sum de acea convingere, cā un'a dintre lipșele celei mai urginti ale presintelui, este *scrierea unei istorie critice a literaturēi romane!*

„Junimea nōstra de astadi — dice Sionu intr'unu locu alu *Revistei Carpatiloru* — nu mai cunōșce opurile esite inainte cu 15 ani. Neci in gimnasia nu se facu cursuri pentru istoria literaturēi romane exclusiv!“ Tristu adevēru! la care eu mai adaugu, cā junimea nōstra cunōșce prē pucinu chiaru si producturile esite de 15 ani in cōce. — Dar ōre barbati nostri mai inaintati in etati in esperiintia si sciintia, sunt ei mai versati in cunoscintia literaturēi natiunali, de catu junimea?!
 Unde, si de la cine au potutu se invetiē?!

si ōre damele nōstre, dintre cari multe se ocupa cu cetire francēsa, germana, s'eu magiara, cugetat'au candva seriosu la ace'a, cā existe si o literatura romana a careia frumșetia aru fi dēmna de atentiunea loru?!

In gimnasia nu se facu cursuri pentru istoria literaturēi romane?! Dar cum se vorface, candu nu avemu unu singuru manualu de indreptare?! Astfelu nu pōte fi mirare, dēca romanii si romanele nōstre nu-si potudā sie sēma despre acea continuitate a evenimenteloru, prin caro a ajunsu limb'a nōstra la gradulu culturai sale de astadi, si se intrōba cu uimire, cum s'a facutu schimbarea acēst'a?! Cari sunt factorii ei?! Nu pōte fi apoi mirare, dēca nu retēcire deplorabile, despretiuescu literatur'a natiunale, cugetandu, cā ea nu are nimica dēmnu de cetitu. — Nu pōte fi mirare, daca operele autoriloru nostri jacu nevendute si necotite, si se preferescu autorii straini, de multe ori de unu mēritu mai micu, de catu ai nostri, ba adese chiar siarlātani. — Dar pentru Ddieu! cum potēmu

onore a salută pre Alexandru Romanu ablegatu diatalu, si membru a societati academice din Bucuresti; de subpresedinte s'a alesu cu unanimitatea voturilor redactorulu „Familiei“ si „Gurei Statului“ Iosifu Vulcanu; de secretariu Andreiu Cosma jur. in an. IV, de notariu Simeone Botizanu jur. in an. III, de casieru Alesiu Olariu jur. de a III. anu si de bibliotecariu Mihail Buneiu jur. in an. I. cu majoritatea voturilor. Resultatul alegerei se face cunoscutu dluu presedinte.

In 31 l. c. coadunandu-se tenerimea pentru desbaterea mai multor obiecte, precum si pentru consultare a supra localitatii, unde vor a se tinea sedintiele, carea apoi se concede officialilor societati, — dlu subpresedinte deschise sedinti'a cu o vorbire medusa, amesurata importantii obiectului; in decursulu acestei vorbiri interesante desfasura scopulu santu a societati; face o excursiune rapede pre campulu lupteloru gloriose a strabunilor nostri, aretandu maretieloru lor fapte si triumfe, prin cari si-au eluptatu lauri nevesteditori, trece in campulu museloru punendu girlanda memoriei pe fruntea apostoloru literaturii romane: Clein Maioru, Sincai, Cichindealu, si altii. In fine provoca tenerimea la „concordia, fratietate, si armonia“, cari cuvinte fura salutate cu cele mai entusiastice urari.

Dec Dumnedieu ca aceste cuvinte frumoase se penetreze anim'a ficariu romanu bine sentitoriu; caci numai prin contielegere „uniti in cugetu si simtiri“ vom pota ajunge maretieloru scopu prefaptu.

Ciacova optobre 1867.

Fatia cu observarea ce s'a facutu intre varietati nr. 113—220 in care s'a disu ca „Ciacovae serbita“ etc. sentiescu indemnulu a areta ca in presinte esiste in Ciacova o poporatiune forte mare romana or. si ea merita a fi numita zelosa si brava, pentru faptele ei nationali.

Pentru intarirea acestei asortii me restringu a aminti intre altele numai putiene dovedi. — E adeveru ca nainte cu putiene diecenie serbismulu era la noi in culmea poterii sale, si cei ce sunt astadi romani, au scapatu numai ca prin minune den catusiele serbismului. Dara de candu a inviata sentiulu nationalitati, si noi am fostu activi. Cei pucini romani cati am ramasu, ne-am intropusu energiosu pentru recastigarea drepturilor nostre.

Inca la anulu 1852 am miscatu pe fost'a c. r. comisiunea scolaru din Temisiora de a desbinatu o scola (din cele 2 serbesce ce erau) carea apoi a devenitu scola romanésca, cu inventatori romanescu. La a. 1861 mai facuram inca o scola romanésca fiindu ca poporatiunea romana din locu deveni totu mai numerosa, scadiendu totodata de ce'a parte scolarii romani cari nu mai voiau se invetie in scola serbesca. Si asi' dara acum'a avemu in Ciacova doue sooli romanesci si sunt bine cercetate.

Si cine nu scie cate lupte au avutu romanii din Ciacova pana au introdusu limb'a romanésca in bescrica facuta in cea mai mare parte de ei? E adeveru ca inca nu suntemu multiamiti, ca inca nu ni s'a datu limb'a nostra dupa dreptate, dara speramu ca va strabate candva, macar mai tardu, si la noi, si ne va rebonifica ustanelele nostre. Noi si acum'a acceptamu in totu momentulu, si inca cu mare doru, ce esa comisiunea mista pentru constatarea referintieloru administrative ierarchice intre noi si serbi, de ora-ce inca in aprile anului trecut am datu dechiaratiune din parte-ne ca voimu se ne tienemu de dieces'a gr. or. romana a Caransebesiului.

In fine, — daca nu asi' vatem'a modest'a — fie-mi permis a areta ca poporatiunea romanésca din Ciacova a luat parte modesta la recastigarea metropoliei nostre rom. or. In 27 maiu 1863 am asternutu din parte-ne o petitiune contra Maj. Sa, unde ne-am rogatu in numita cauza fiindu ca de la implinirea ei speramu si mantuirea nostra. Ce influentia va fi avutu a nostra petitiune, nu potu spune; atata inse sci' din fonte siguru — mi se spusese pe atunci — ca Maj. Sa a primit'o cu deosebita gratia si consideratiune. Eca dara ca Ciacova nu este tota serbita N. N.

De sub Magur'a Simleului 24/10 1867

(Incheiare.)

Asi' scrie dnulu M-u de langa Somesiu intre altele refrangendu acelu corespundinte malitosu si calumniatoriu! En se vedemu.

Dle M-u! ce sta in cerculariulu 1979 citatu de dta, nu sci' eu nu am avutu de a face cu acelu cerculariu pre care 'lu impingi pe mine cu o nemodestia esemplara; eu in corespundinti'a mea de sub intrebare ce e dreptu am amintitu cerculariulu 1978 inse numai intru atata in catu langa acela a fostu alaturatu rubricatul scolaru ungurescu fara se amu ceva treba cu acel'a ca atare, — si totusi dta nu numai citezi altu cerculariu, ci legi de mine si aceea ca cumu eu asi' fi scrisu ca acolo se dice, demanda se se imple rubricatul ungurescu?!

Deca dta ai vediutu, in adeveru cetitu si intielesu ce am scrisu si despre ce scrii si pe langa ce pledezi cu atata precisiune? nu sci', — dar cumca eu nu am scrisu aceea ce dta 'mi insusesci mie, poftimu ia nrulu 105 a „Albinei“ la mana, pune ochialari, lu cetece in adeveru si nu numai la parere, si credu ca te vei convinge! Standu lucrulu asteliu, te intreb eu dle M-u! ore dta cetitu-ai corespundinti'a acea, ore vediutu-ai cerculariulu cestiunatu cu rubricatul seu? baga de soma ca nici un'a noi alt'a nu vei fi vediutu, ci numai amicu personale a dtale ti va fi spusu ceva facendu-te asteliu alu doile Don Quihotte, — si totusi dta ai cutezare a afirma despre altulu ca nici a vediutu despre ce a scriu, nici s'a nisutu a-si castigat cunoscentia chiara despre lucru! La aceta se recere o portiune buna de neurbanitate! Eu dle de langa Somesiu, nu am avutu de facutu cu alt'a, de catu cu rubricatul cestiunatu pre care v. ordinariatu l' a trimisu la dnii protopopi ca se se potigneasca, casnesca si se veda ce vor pute face cu elu in contra datinei milenarie de pana acumu. — Aceta e fapta pe care nici dta nu o negi si totusi me faci malitosu si calumniatoriu, — ore aceste epitele nu ti-s'aru cadé mai bine dtale? Nici nu stramata starea lucrului acea ce dici dta — ce e inse negu — ca prospectulu ora de a se imple numai cu nri arabici, nu, pentru ca acolo au fostu si sunt rubrice unde trebuie si a scrie; procura-ti numai prospectulu amintitu (nu te numai informá de la cutare amicu personalu) si daca-lu pricepi te vei convinge.

Cumca acelu rubricatu e de la fost'a Locutientia ori ba? nu ajuta la lucru, precum

nici spesele de care ti frica asi' de tare s. a. cu cari argumentezi cu atata filosofia; pentru ca ori de unde se vina acelu rubricatu magiarscu dupa ce e fapta ne disputavera, ca limb'a oficiosa a v. ordinariatu e eschisivu cea romana; daru a fara de aceta mare parte din cleru nu pricepe de feliu nici limb'a magiara culinaria, necumu nisce termini tehnici, — debui' acel'a tradusu in romania, chiaru se fie constatut spese enorme, dupa ce altcumu nu se potea ajunge deplinu scopulu; — daru lasa' ca s'aru fi potutu face si mai cu putine spese candu dieces'a acumu — charu Domnului! — are tipografia. — Ei dara dice dnulu M-u — nunc venio ad fortissimum — ca nu a avutu autorizare?! asi'? minunatu lucru! dlu M-u ea se potea pricepe si pricependu a se acomodá cutarei ordinatiuni locutientiale ori ministeriale sosite in o limba nepriceputa de elu, ii debue autorizare se o pote pune in limb'a ce o pricepe?

Dupa asta teoria ori ce ordinatiune ministeriale d. e. de la ministrulu de instructiune si cultu va se vina contra v. ordinariatu firescu in limb'a magiara — dupa ce regimulu alta limb'a oficiosa nu recunosc odata cu capulu in ungari'a cea mare si tare — v. ordinariatu acceptandu autorizarea dlu M-u va fi silitu a o comunica cu factorii instructiunei in originalu; pentru ca vedi Domne! regimulu nu are tempu de a mai dá si autorizari! adeveru, adeveru dicu mai ingraaba asi' fi crediutu se curga Somesiu din susu in diosu de catu ca voiu audí asteliu de argumentari!

Vedu, ca dta dle M-u ai multa idea despre ducerea agendeloru oficiose!

Altcumu dle M-u sum in stare de a ti serbi si cu unu casu precedente, care pentru ce se nu se fi potutu lua si acumu de oinosura? pote mi-o vei spune dta. — Inainte de asta cam cu doi ani locutientia dtale asiderea trimise contra v. ordinariatu de Gherla unu prospectu sumariu ungurescu togma in caus'a scololoru, ca acel'a comunicandu-lu cu factorii instructiunei se-lu umple si umplutu se-lu retrimita locutientiei; si ce a facutu v. ordinariatu cu bravulu propositu atunci vicariu capitulariu in frunte? l'a comunicatu in originalu cu respectivii? feresce Domne! bravulu lasa-lu strapune in romania si numai asi' ii dadu drumulu prin dieces'a ei dá d. M-u vei dice ca a avutu autorizare, departe se fie! ce din destulu se vede de acolo ca fost'a locutientia capetandu a mana prospectulu univervalsu diecesanu romanescu lu retrimise in dreptu ca v. capitulu se-lu faca magiarscu! era v. capitulu lu retrimise ca mai nainte spunendu ordinea locutientiei — spre cea mai mare bucuria a nostra cari eramu pe a colo — intre altele cumca: ca corporatiune si are limb'a s'a oficiosa cea romana in intielesulu legiloru patriei si ca atare nu a potutu se face altcumu de catu ca prospectulu amintitu, se-lu traduce pe romania, dupa ce dnii preoti cea mai mare parte nu pricepu limb'a magiara — daru altcumu inca locutientia are omeni cari pricepu romanescu, deci se si-o retraduca. Asi' a scrisu v. ordinariatu cu venerandulu prepositu in frunte! si asi' se intempla de chiaru eu repuseiu acelu prospectu in originalu.

Ce dici dle M-u la aceta? ce s'a potutu face atunci candu nici avea dieces'a tipografi'a, nu se putea face si acumu? daca esci omu nepartialu, fara picu de malitia, departe

de cugetulu calumniatoriu, si nici ca cobesci a foma si sete, cu greu credu ca vei afirma contrariulu!

In adeveru Ilustritatea Sa pote dice: „feresce-me Domne de asteliu de apertoriu ca de me voi feri eu!“

Vedi dara dle M-u, nu e bine a precipita judecata si a plesni pe altulu in facia cu malitia, calumnia si cobe de a dtale inainte de tempu. — Eu noi l'am negritu nici de tradatori de natiune s. a. ce dta din ultrazelu le scrii — nu l'am facutu pe Ilustritatea Sa. Eu numai am inregistratu faptilu, lasandu judecat'a opiniiei publice. —

Nu potu se incheiu aceste observatiuni mai bine, de catu cu modest'a reflexiune ce mi o face Dlu M-u, ca: „candu voesce refrangatoriulu a pasi in publicu se erueze mai antaiu adeverulu cumu se cade (nu numai se se informeze) si apoi se esa la publicitate cu acea adaugere: deca d. M-u se va feri de persone, va remane la obiectu si va abdice de terminii sei cobitori, nedemni de unu barbatu solidu si publiculu cetitoriu, atunci cu mine se mai pote intalni in colonele stimatului nostru diurnalu „Albin'a“. *) —

Romania.

Cestiunea armeloru de la Bacau a fostu multu si in tote felurile splotata, de cei ce si facu o arma din totu spre a lovi libertatea, a deconsiderat tier'a in afara. Cu tote acestea faptilu este si remane astelu precum l'am anuntiatu noi. Declaratiunea deputatiunii ce a mersu a esplica lucrurile prefectului a fostu neteda si lamurita. O pornire d'unu patriotismu, reu intielesu in adeveru, a facutu pe cetatiani din Bacau a se misca, spre a asigura unu depositu de arme ce-lu credeau amenintiatu. Din momentulu inse candu s'a vediutu ca temerile erau nefundate, ei s'a grabitu a restituí depositulu in mane autoritatii, firésca lui paditoria, si a declarat ca ei n'au voitu neci de cum a face unu actu de opozitiune guvernului; din contra au crediutu ca vinu in ajutorulu seu si ca ori-ce alta interpretare s'ar dá faptei lor, ar fi neesacta si reu intentiunata. Declaratiunea deputatiunii a fostu indata confirmata prin faptilu, si asta-di guvernulu s'asta in posesiunea depositu lui armeloru cari se pornescu la Bucuresti si, pe catu scimu, dupa cererea prefectului, s'a pusu la dispositiunea s'a pentru acestu transportu, nescie furgone de cavaleria ce treceau spre Bucuresti.

Astfolu este faptilu. Alu relatá simplu si fara comentarie, este a respunde tuturor sidopteloru si neadeverurilor respandite in privinti'a lui. Totu asi' descrie si „Monitoriulu“ afacerea aceta.

*) Cu atata incheiamu afacerea aceta fiindu deplinu deslucita de ambele parti si rogamu pre d. (— a) de buna-vinti'a a fi si pre venturiu corespundintele nostru. Red.

Vienna, 7 noembre. Burs'a de ser'a de la 6 l. c. Imprumutele de statu cu 5% 53.30, — 53.50. Obleg. desarcinarii de pamentu ung. 71.—, — 72.—; transilv. 63.75 64.50; Ban. temes. 68.—, — 67.50; bucovin. 64.50, — 65.50. Galbenulu 5.94 — 5.95; Napoleondori 9.98 9.99; Imper. rusesci 10.20, 10.23; Argintulu 122.—— 122.50.

spera pe calea aceta eliberarea spireteloru, cari gemu inca in catusiele strainismului?! Cum potemu spera crescerea unei generatiuni noue, devotate din anima causei nationali?!

Dar cu dorere sentimu lips'a unui manualu alu istoriiliteraturii nostre, si deca luamu in socotintia relatiunile nostre esterne! Cine are ore mai mare lipsa de simpatia poporaloru civilisate, de catu noi romanii, cari stamu inca numai la pragulu unei epoe mai stralucite, si pre cari dupa asupririle seculare si astadi se mai incerca unii a ne impinge de pe terenulu, pe care avemu a inainta, si a ne eschide de la aerulu, fora care nu potemu traifi!

Ma cum vom pota castiga simpatia poporaloru culte, deca nu li vom pune inainte bunulu, nobilulu, frumosulu, ce l'amu produsu in decursulu vecuriloru in butulu tuturor pedeceloru, cu cari am avutu a ne lupta in dezvoltarea individualitatii nostre?! Si tote aceste unde se descoperu ore mai evidentie, deca nu in istori'a literaturii nationali?!

Ci unde este barbatulu, care se suplinescac lacuna aceta?! Care se doe natiunii cartea, a careia lipsa cu durere o sentiesce, si a careia parere cu sete o doresce totu natulu romanu?!

Unulu dintre noi cesti din coce de Carpati nu numai ca ar pasi pre o cale neamblata, ci departe de focaliulu literaturii nationali, nu s'ar pota folosi de multe atari isvore, cari nu sunt deschise, de catu celoru de dincolo. — Dreptace'a cu doru dorescu, de ar fi se apuce pen'a si se scria istori'a literaturii nostre vre unulu din acei bravi ai nostri de peste Carpati, cari dupa pusetiunea lor au mai indemana isvorable necesarie, si cari si ei insi-si fecera pote o parte insemnata a acestei istorie*). Se se

*) Dupa modest'a nostra parere, cei mai chiamati de a scrie o asemene opera, ar fi seu veterannulu Eliade, care a vediutu de la inceputu cu ochii sei dezvoltarea literaturii nostre mai noue: seu Sionu, pote celu mai bunu prosaistu cel'avemut dincolo de Carpati, care in Revist'a Carpatiloru a publicatu unele notiie interesante despre poetii romani; seu zelosulu Alesandrescu Urechia, care prin

compuna acea istoria pentru publiculu celu mare, seu pentru familie seu pentru gimnasia, seu pentru cet'a eruditiloru, totu atata, numai s'o avemu odata; caci speru, ca s'ar afla apoi barbati insufletiti, cari ar pasi nainte pe calea inceputa, si ar provede in scurtu publiculu cu manuale dupa lipsele si recerintiele tuturor claseloru societati. —

Sci' ca e grea o asemene opera, cu atata mai grea, cu catu datele necesarie sunt inca pre pucinu adunate. — Caci afora de fragmentele publicate in Disertatiunea despre tipografiile romane a neuitatului Vasiliu Popu in Crestomati'a venerandului Cipariu, si in Lepturariulu fericitulu Pumn'u si afora de unele notiie resirate prin foile publice, ce s'a mai facutu ore la noi in privinti'a aceta?! Ci

discursurile sale despre cronicarii si oratorii romani nu numai ca a atrasu in mare gradu atentiunea lumii literarie; ci a arestatu totu odata, ca are si talentu si pregatire pentru unu asemene lucru. Aut.

lips'a multoru date s'ar pota inca suplini prin acei bravi mai veterani ai literaturii nostre, cari si ei insi au fostu factorii aceloru eveneminte; si multe parti de acele, cari petrecundu-se dupa culise, nu sunt consemnate necairi, si cari totusi avura o mare influentia asupra dezvoltarii nostre literare, ei le-ar pota scapa inca din abisulu uitarii, ce amenintia a le cooperi pentru totdeun'a. Inca numai putini trasescu dintre densii, si daca vor apune si ei, cu ei dimpreuna vor feri multe parti interesante ale istoriei literaturii nostre!

Si acum incheiu cuventarea devenita pote pre lunga, apelandu la zelulu, la nationalismulu literatiloru nostri de la focaliulu literaturii nostre, din Romani'a libera; strigandu-le peste Carpati: Fratiloru! Ascultati voturile a 10 milone de romani, si ne dati catu mai curendu o istoria critica a literaturii nationali! Celu ce va face aceta, — numai aceta va scrie adeverat'a istoria a gloriei romane. Justinu Pofiu.